

Kansliets handbok för skribenter

Den 5 april 2019 gav Statsrådets kansli ut en handbok, vars ursprungliga titel är *Countering Information Influence Activities: A handbook for communicators*. Texten, som författats vid Lunds universitet, har uppenbarligen beställts av den svenska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), som också har gett ut den på svenska med titeln *Att möta informationspåverkan. Handbok för kommunikatörer*. I finsk översättning och bearbetning har handboken fått heta *Informaatiovaikuttamiseen vastaaminen. Opas viestijöille*. Handboken föreligger också i en finlandssvensk version med samma titel som den rikssvenska.

Varken författaren, översättaren eller den finska redaktören nämns vid namn. I ett förord avtackas visserligen en Dr. James Pamment, men utan någon närmare förklaring. Enligt handboken är ”tillförlitlig kommunikation öppen och transparent”.

Men det är denna publikation inte.

I första kapitlet förklaras vad informationspåverkan är. Definitionen är vid. Till den grad vid, att den kan inrymma allt som skrivs och sägs i offentligheten, ifall det på något håll anses vara störande eller överhuvudtaget kritiskt. Som jag ser det är alla människor som skriver eller talar kommunikatörer, och alla som kommunicerar offentligt är också (informations-) påverkare, hur man än tolkar påverkandet. Den här handboken torde ändå främst rikta sig till journalister och organisationer. Läsaren uppmanas att ständigt vara beredd att att möta det nya hotet i form av infor-

Handbok i newspeak? Den finlandssvenska versionen återfinns på <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi>

också satir ja parodi.

Läsaren får veta att ”satir och parodi i vanliga fall är harmlösa underhållningsformer”. På den punkten tar handboken fel. Ifall satiren är harmlös är den inte satir. Beträffande humor meddelar handboken följande lärdom: ”Humor kan även användas för att legitimeras kontroversiella åsikter”. Vilket är nog så sant.

Men vems åsikter är obestridliga? Okontroversiella åsikter finns inte. Begreppet informationspåverkan är *newspeak*, ett språkbruk som George Orwell på sin tid ironiserade över, och publikationen från statsrådets kansli är som sådan ett skolexempel på informationspåverkan.

I ett samhälle som enbart tolererar harmlös humor råder inte längre yttrandefrihet. Jag anser att alla kulturföreningar borde reagera på hotet mot yttrandefriheten, även då – och i synnerhet då – hotet kommer från statsrådets kansli.

LEENA KROHN

ÖVERS. FRÅN FINSKAN: MIKAEL BÖÖK

ISSN 0027-7126

Returadress: Nya Argus c/o Ekman
Mannerheimvägen 29 C
FIN-00250 Helsingfors, Finland

Tryck: Grano Ab, Vasa 2019